

УДК 336.763

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ В УКРАЇНІ

І. Н. Дудар

Розглянуто і проаналізовано проблеми сучасного будівництва, запропоновані варіанти їх вирішення.

Рассмотрены и проанализированы проблемы современного строительства, предложены варианты их решения.

Considered and analyzed the problems of modern construction, the proposed solutions.

Основне завдання для будівельників – це вміти будувати і бути готовими будувати. Але вважалось, що це просто і природно. А за рахунок чого будувати і чи будуть замовники, і які галузі економіки будуть розвиватися, і які регіони, і в який спосіб? На все це немає відповіді, тоді як буде існувати будівельна галузь? На сьогодні поки що можна очікувати на участь держави в будівництві – це насамперед зведення житла і збереження історичних пам'яток, архітектурної спадщини, і соціально-економічний розвиток регіонів. На інше поки не має джерел фінансування, тому що існують величезні борги держави. Об'єми фінансування звичайно будуть залежати від можливостей бюджету на 2010 р.

Новий уряд зараз сформував свої декілька пріоритетів, на які він буде звертати увагу. Це перше – участь держави в будівництві житла.

Так, минулий уряд виділив 1,5 млн. грн. і за 4 місяці було добудовано 1 млн. м² житла: 330 тис. м² розподілено черговикам, а приблизно 700 тис. м² отримали ті, хто інвестував кошти, а житло було не добудоване. Ті компанії, які запропонували житло по не більше як 4200 грн. отримало 1,5 млрд. грн. коштів, із яких 350 млн. грн. було виділено в сектор будівельних матеріалів на оздоблювальні роботи, де готовність об'єктів була 70 %, і більше. Але гроші взяті і іпотечних компаній і тепер вони є як борг і їх треба віддавати з бюджету.

В 2010 р. буде добудова того житла, яке зараз зводиться, це приблизно 17 млн. м² житла на 3 тис. будинків, де не ведуться будівельні роботи.

Але потрібно, як відомо, створювати будівельний заділ на майбутнє. Якщо немає коштів добудувати житло, то як можна планувати роботу підприємств будіндустрії, її розвиток на наступні роки.

Наприклад, фірма «Золоті ворота» купила два чудових заводи повнозбірного домобудування. Один більш менш працює, а другий лежить на складі в ящиках. Це будуть хороші будинки в повнозбірному виконанні, але хто їх замовить, хто дасть кошти на них?

Другий пріоритет – це розробка планувальної містобудівної документації, схем розвитку територій, розробка генеральних планів міст і населених пунктів.

Тут є дві проблеми: проблеми коштів і кадрів. Все, що будується, повинно бути міцне, надійне, стійке і довговічне. Конструктивні вирішення будівель і споруд потребують конкретних сучасних розробок.

Раніше в нас широко застосовувалося збірне будівництво («ИИ 04», «ИИ-20»), потім розпочали інтенсивно розвивати монолітне будівництво. А тепер, коли всесторонньо розібрались і визначили, то в Західній Європі при будівництві стадіонів моноліту дуже мало використовується (у Франкфурті споруда стадіону на 80 % зведена із збірних конструкцій, які транспортували на великі відстані – і це ефективно тепер).

Але наші підрядні організації уже не бажають використовувати збірний варіант, а тільки монолітний, бо вони є монополістами в цьому способі будівництва і своїми потужностями можуть виконувати всі роботи.

Наші проєктанти не зовсім вміють розробляти з'єднання монолітних і збірних будівельних конструкцій (як і куди завести арматуру в з'єднаннях тощо).

Зараз залучили до проєктування зарубіжні фірми, але виконують проєктування – українські спеціалісти, а вони в свою чергу звертаються до науковців, бо не здатні давати відповіді

на складні питання, що виникають.

Тому кадрове забезпечення, з яким буде можливо виконувати сучасні надійні проекти, дуже актуальне і важливе. Але хто ж перевіряє проектну документацію? Мабуть, що не потрібно було створювати госпрозрахункову експертизу, вона повинна бути державною і утримуватися за рахунок бюджету. Треба повернутися або до французького досвіду, коли експертні організації є приватні, але відповідним чином акредитовані і вони несуть кримінальну відповідальність за свої експертні висновки, або рухатися по німецькому шляху коли проектні організації вищого рівня експертують проектну документацію, виконану в організаціях нижчого рівня. Тому потрібно вирішувати дану проблему і прийняти відповідні рішення урядом.

Наступне питання, яке обумовлює надійність і стійкість споруд, пов'язане з архітектурною будівельною інспекцією.

Якщо йти по шляху сертифікації і атестації її кадрів, то потрібно відмовитися від ліцензій. За кордоном (в Німеччині) атестацію виконує будівельна палата Баварії, яка видає право і печачу тому, хто буде працювати в будівництві, а не державний орган.

Одним із пріоритетів на теперішній момент є будівництво в складних умовах і перш за все в сейсмічних районах. Потрібно щоб всі будівлі, які будуємо (хоч тепер) відповідали всім вимогам і були здатні витримати ті навантаження, що можуть виникати при сейсмічних впливах.

Наступним пріоритетом є спрощення всіх дозвільних і погоджувальних процедур. Є випадки де незможні люди побудували маленький будиночок (площею біля 100 м²), але вони по повній програмі повинні отримувати всі дозволи в усіх інспекторів. Потрібно диференціювати просте та складне і для нього розділити всі дозвільні процедури.

За два останні роки зроблені значні зрушення в розробці нормативних документів в будівництві (якщо раніше приймали в рік 30-40, то за 2009 р. було затверджено 200). Але якість нормативних документів часто низька. Тому планується визначити і відібрати ті організації, які здатні розробляти якісні нормативні документи, але для цього потрібно, щоб уряд виділив кошти (приблизно 9 млн. грн. на рік).

Зараз змінена структура Міністерства регіонального розвитку та будівництва, яка уже схвалена Кабінетом Міністрів.

З'явилося управління промислової забудови, якого раніше не було. Створили спеціальний підрозділ, який буде займатися будівельною індустрією і промисловістю будівельних матеріалів, створюється спеціальний підрозділ, який буде займатися стандартизацією. Організовано підрозділ, який буде займатися енергоефективністю і енергозбереженням, раніше його не було. Також буде підрозділ житлового будівництва, через який будуть проходити всі кошти, що виділяються державою для цієї цілі, всі програми.

Будуть звільнені непрофесійні керівники архітектурно будівельної інспекції в регіонах.

Державних проектних інститутів в Україні раніше було 54, із них потужних приблизно 22. Це була хибна політика, утримувати їх в державній власності. Там поступово будуть змінені керівники, а потім і форма їх власності.

В 2010 р. не будуть розв'язані проблеми в будівництві, але можна закласти фундамент для їх вирішення.

Єврокоди – це норми проектування будівельних конструкцій в країнах ЄС. Їх всього 58. Ще 600 стандартів на продукцію і випробування, тільки половина для будівельників. За єврокодом можна розраховувати без посібників. Паралельно будуть створені національні норми тобто, будуть використовуватися 2 системи проектування.

В Білорусії уже прийнято всі єврокоди і всі стандарти (до 1.01.2010 р.). За 3-4 роки вони адаптують їх до своїх умов і зможуть успішно рухатися вперед в напрямку вдосконалення проектування.

Дудар Ігор Никифорович – д.т.н. професор, академік АБУ, завідувач кафедри містобудування та архітектури Вінницького національного технічного університету.